

Dr. RAISZ Anikó, PhD
adjunktus
Miskolci Egyetem

Dr. Anikó RAISZ
assistant professor
University of Miskolc

translator: Orsolya RÓNAI

Ideiglenes intézkedések nemzetközi környezetvédelmi ügyekben

Provisional measures in international environmental cases

Jelen tanulmány a TÁMOP-4.2.1.B-10/2/KONV-2010-0001 jelű projekt részeként az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

This research was carried out as part of the TAMOP-4.2.1.B-10/2/KONV-2010-0001 project with support by the European Union, co-financed by the European Social Fund.

Jelen tanulmány a Nemzetközi Bíróság környezetvédelmi ügyeiben felmerült ideiglenes intézkedéseket vizsgálja meg közelebbről, kitérítésképpen megemlítve, hogy az ideiglenes intézkedések számos más, környezetjoggal kapcsolatos nemzetközi bíróság gyakorlatában is felbukkannak. Érdemes külön kiemelni a Nemzetközi Tengerjogi Bíróságot és az Emberi Jogok Amerikaközi Bíróságát (a továbbiakban: EJAB), amelyek környezetvédelmi kérdéseket is felvonultató ügyekben is alkalmazták e nemzeti eljárásjogokban egyáltalán nem ismeretlen eszközt.

This study examines the provisional measures of the International Court of Justice's (ICJ) environmental cases with mentioning that these kinds of measures exist in the Court's case law. It is important to emphasize that we can find also the international measures as a part of the international procedural law in cases of the International Tribunal for the Law of the Sea and the Inter-American Court of Human Rights.

Az ideiglenes intézkedések ugyanis a XX. század eleji olasz eljárásjogból¹ szivárogtak át a nemzetközi jogba; céljuk alapvetően kettős: valamely jóvátehetetlen kár bekövetkeztét próbálják megakadályozni, valamint a bírósági tevékenység védelmét szolgálják; közvetlenül tehát nem hivatottak az alanyi jog biztosítására. Kétségtelen tény azonban, hogy az ideiglenes intézkedések alkalmazása felborította a klasszikus megosztást a nemzetközi jog és az államok „fenntartott” hatásköre között, mélyen belenyúlva a klasszikusan állami szuverenitáshoz tartozó területekbe – például a belső igazságszolgáltatásba – is;² mégpedig legtöbbször anélkül, hogy ehhez az államok „formálisan vagy informálisan” hozzájárultak volna.³ Éppen ezért tekinthetjük a nemzetközi bírások eljárásjogi szempontból egyik legérdekesebb területének az ideiglenes intézkedések kérdését.

The provisional measures have come from the Italian procedural law¹ from the early 20th century and have leaked into the international law; their aim is basically dual: they try to prevent the happening of irremediable damages in the environment and they serve the protection of the judicial action; so they do not grant directly the subjective rights. It is an undeniable fact that the application of the provisional rights has overturned the traditional division between the international law and the 'reserved' powers of the states, which were a part of the States' sovereignty – e.g. the internal jurisdiction – ;² and they mostly did it without any formal or informal approval of the states.³ That is why the provisional measures are one of the most interesting fields of the international procedure law.

Az emberi jogok területén ezen intézkedések többlet funkciót kaptak: az ideiglenes intézkedések alapvetően a „gyengébbik fél” védelmét szolgálják, azaz kedvezményezettjük az esetek elsőprő többségében⁴ az emberi jogában – vélhetően – sértett személy, személyek vagy azok meghatározott csoportja. A környezetvédelmi ügyek – az emberi jogi bíróságokon kívül is – ezt a „tendenciát” erősíthetik, azaz – ahogy az EJAB fogalmaz – az ideiglenes intézkedések célja túlmutathat a fent említett, alapvetően belső jogból származó preventív célon – tehát azon, hogy a felek jogai „pendente lite” ne sérüljenek olyan mértékben, hogy az az érdemi ítélet végrehajtását megakadályozza.⁵ Az ideiglenes intézkedések a nemzetközi környezetvédelmi ügyekben is – akárcsak az emberi jogi ügyekben – tekinthetők védelmi természetűeknek, hiszen céljuk szintén valamely jóvátehetetlen kár megelőzése.⁶ Az ideiglenes intézkedések természetüknél fogva csak korlátozott időre szólnak, ezért természetük szerint sor kerül a visszavonásukra is.⁷

Hosszú évtizedeken át folyt a doktrinális vita az ideiglenes intézkedések kötelező erejéről, a mérleg nyelve csak a Nemzetközi Bíróság *LaGrand-ügye*⁸ óta dőlt a kötelező erő irányába.⁹ Amint azt maga a *LaGrand-ítélet* is hangsúlyozta, mindaddig sem az Állandó Nemzetközi Bíróság, sem a Nemzetközi Bíróság nem kényszerült arra, hogy véleményt nyilvánítson a Nemzetközi Bíróság Statútumának 41. cikke¹⁰ alapján hozott ideiglenes intézkedések jogi erejéről.¹¹ A nemzetközi bíróságok álláspontom szerint az ideiglenes intézkedések kötelező erejének elismerésével nem tettek mást, mint véglegesen elfogadták *Sir Gerald Fitzmaurice* álláspontját, miszerint „ha az [ideiglenes] intézkedések [...] (nemcsak nem érvényesíthetők, de) még nem is kötelezők, az egésznek semmi értelme”.¹² Az ideiglenes intézkedés kötelező erejében való kétségeket mutatja azonban például az, ahogy az Egyesült Államok főügyésze a *LaGrand-ügy* kapcsán kategorikusan tagadta, hogy a Nemzetközi Bíróság által elrendelt ideiglenes intézkedés kötelező erővel bírna (ezen nyilatkozat alapján hozta meg a Supreme Court az aznapi – a nemzetközi bírósági végzésre alapozott – német kérelemre a kivégzés elhalasztását elutasító határozatát).¹³ Ugyanakkor közvetlenül már nem

In the field of human rights these measures received extra functions: the provisional measures protect the weaker party i.e. mostly⁴ whom human rights were hurt. The insulted can be a person, people or their specific group. The environmental cases also strengthen this tendency – outside of courts of human rights – i.e. – as the Inter-American Court of Human Rights says – the aim of the provisional measures is far behind the above mentioned internal law’s preventive aim, that the party’s rights “pendente lite” do not hurt in such extent, that this can avoid the execution of the final decision.⁵ In the field of the international environment law the measures can be viewed as in a protective nature – such as in the field of the human rights –, because their aim is also to prevent the happening of irremediable damages.⁶ The provisional measures are addressed only for a limited time, so they can be withdrawn.⁷

The doctrinal debate about the provisional measures’ binding force had lasted for decades, but the ICJ’s case, which is called the *LaGrand-case*⁸ solved the problem, and since this case the provisional measures have had got a binding force.⁹ The *LaGrand-decision* also emphasize, whiles neither the Permanent Court of International Justice, nor the ICJ have ever been forced to form their opinion about the binding force of the provisional measures, which were regulated in the Article 41¹⁰ of the Statue of the ICJ.¹¹ In my view the international courts finally accepted the view of *Sir Gerald Fitzmaurice*, i.e. to indicate special measures for that purpose, if the measures, when indicated, are not even binding (let alone enforceable), lack all point...”.¹² The US General Attorney categorically denied that the provisional measures have got a binding force, when he talked about the *LaGrand-case* (The Supreme Court made a decision about this statement, when they decided to reject the requested postponement of the execution),¹³ so this showed that many people had questioned the measures’ legal force. However the USA did not directly question the legal binding force of the order, which ordered the execution.¹⁴

kérdőjelezte meg az Egyesült Államok az intézkedést elrendelő végzés kötelező erejét.¹⁴

Az ideiglenes intézkedések tekintetében sokkal jelentősebb, csaknem korszakalkotó joggyakorlatot felállító Amerikaközi Bíróságnál ugyanakkor már az Emberi Jogok Amerikai Egyezményének 63. cikke rendezi az ideiglenes intézkedések kérdését, (2) bekezdésében tisztázva azok kötelező erejét is.¹⁵ Az amerikaközi rendszerben többek között környezetvédelmi célú ideiglenes intézkedés vonatkozott például a bennszülött közösség¹⁶ földjének, tulajdonjogának, életkörülményeinek, tagjai egészségének megőrzésére is, mint a *Mayagna (Sumo) Awas Tingni kontra Nicaragua*¹⁷ ügyben.¹⁸ A bevezetőben említett Nemzetközi Tengerjogi Bíróság¹⁹ pedig például a japán tonhal-halászattal,²⁰ illetve az Európai Unió által hírhedtté²¹ vált MOX-üzem ügyével²² kapcsolatban rendelt el ideiglenes intézkedést; e két esetben a tengeri élővilág megőrzése illetve a szennyezések megakadályozása központi szerepet foglalt el az intézkedés elrendelése során. A nemzetközi környezetjog szempontunkból jelentős előrelépésnek tekinthető az, hogy az Eljárási Szabályzat 89. cikkének 3. pontja értelmében különösen a tengeri környezetet érő esetleges komoly sérülés megelőzésére kell irányulnia az ilyen intézkedésnek.

A Nemzetközi Bíróságnak több nemzetközi környezetvédelemmel kapcsolatos ügye van illetve volt folyamatban.²³ A másfél évtizede lezárult Bős-Nagymaros ügyben,²⁴ a még folyamatban lévő Ecuador kontra Kolumbia,²⁵ Ausztrália kontra Japán,²⁶ illetve Nicaragua kontra Costa Rica²⁷ ügyekben nem került sor ideiglenes intézkedésre, így a jelen tanulmányban mindössze két ügyre összpontosítunk, az Argentína kontra Uruguay,²⁸ illetve a Costa Rica kontra Nicaragua ügyekre.

Az Argentína/Uruguay ügyben – amely egyébiránt nehezen nevezhető a Bős-Nagymaros ügghöz képest környezetvédelmi kérdésekben történő előrelépésnek²⁹ – mindkét fél kérte ideiglenes intézkedés elrendelését. A jogvita alapjául szolgáló, a két ország között határfolyót képező Uruguay-folyóra vonatkozó 1975-ös szerződés többek

Inter-American Court of Human Rights has made a groundbreaking jurisprudence, because in the aspect of the provisional measures the Court has considered them as they have got a legal bidding force since they made the Statute of the Inter-American Commission on Human Rights, because they regulates the issue in Article 63 paragraph 2.¹⁵ In this system there were provisional measures for the indigenous communities¹⁶ land, ownership, living conditions, the protection of the members of the communities, as we can see it in the *Mayagna (Sumo) Awas Tingni vs. Nicaragua*¹⁷-case.¹⁸ The above mentioned International Tribunal for the Law of the Sea¹⁹ has ordered also provisional measures, for instance the Japanese tuna-fishing case,²⁰ or the EU's famous²¹ case about the MOX-plant;²² the protection of the marine life and the prevention of the pollution were the two most important questions in focus. It has been a significant progress in the international environmental law, that the Rules of the International Tribunal for the Law of the Sea states in its Article 89 paragraph 3, that these kinds of measures have to be ordered if the marine life is in danger and with provisional measures the marine life can be protected and the damages can be prevented.

The ICJ had got and also has got many cases in progress about the international protection of the environment.²³ In the Gabčíkovo-Nagymaros Project-case, which was a ended for a decade and a half,²⁴ the Ecuador vs. Colombia case,²⁵ which is still in progress, the Australia vs. Japan case²⁶ and also the Nicaragua vs. Costa Rica case²⁷ there were not any provisional measures, so in this study we focus on two cases: the Argentina vs. Uruguay case²⁸ and the Costa Rica vs. Nicaragua case.

In the Argentina vs. Uruguay case – which does not have to be considered as a progress compared to Gabčíkovo-Nagymaros Project-case in environmental issues²⁹ – both of the parties requested the provisional measures. The base of the dispute is a contract from 1975, which was regulated the protection, the use and the

között a természeti erőforrások megőrzésére, használatára és fejlesztésére irányuló tevékenységeket szabályozza, valamint rendelkezik a szerződő feleknek a szennyezés megelőzésére vonatkozó kötelezettségeiről, illetve a szennyezés eredményeként bekövetkezett károkért fennálló felelősségről.³⁰ Argentína – amely ebben az ügyben az Uruguay-folyón épülő két papírgyár által kiváltékppen a folyóban okozott környezet-szennyezést sérelmezi – többek között a vízminőség megőrzésére és a környéken élők egészségére illetve egészséghez való jogának megőrzésére (azaz gyakorlatilag az építkezések felfüggesztésére) irányuló ideiglenes intézkedésre vonatkozó kérelmet terjesztett elő 2006-ban.

Habár a Bíróság az ideiglenes intézkedést elutasító végzésében utal az atomfegyverek tárgyában adott tanácsadó véleményben, illetve a bős-nagymarosi vízlépcső ügyében hozott ítéletben tett, a nemzetközi környezetvédelem jelentőségét hangsúlyozó kijelentéseire,³¹ nem látta indokoltnak az intézkedés elrendelését, mivel a közvetlen, elháríthatatlan veszély fennállását álláspontja szerint nem sikerült bizonyítani.

Ugyanakkor a Bíróság – nem teljesen következetesen – az ideiglenes intézkedés elrendelését megtagadó végzés végén kiemeli, hogy a feleknek tartózkodniuk kell minden olyan tevékenységtől, amely megnehezítené a vita megoldását. Azt is megjegyzi azonban, hogy Uruguay biztosította arról, szándékában áll teljesíteni nemzetközi kötelezettségeit.

2006 novemberében egyébiránt Uruguay is ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtott be, gazdasági érdekei védelme érdekében. A Bíróság azonban ezt – szintén megalapozatlanságra hivatkozva – 2007 januárjában elutasította.

Az Argentína/Uruguay ügyben tehát a Nemzetközi Bíróság nem tett a környezet védelmét célzó ideiglenes intézkedést, ám néhány évvel később mégiscsak sor került erre.

2010-ben a Costa Rica kontra Nicaragua, illetve 2011-ben a Nicaragua kontra Costa Rica ügyek kerültek a Nemzetközi Bíróság elé, és így ismét

development of the Uruguay River's natural resources between Argentina and Uruguay, and the contract also states the obligations of the parties, which are: prevention of pollution, and liability.³⁰ Argentina – who complained about the pollution caused in the Uruguay River by the two pulp mills, which were building then - submitted a request for provisional measures in 2006, the causes was: to protect the quality of the water and the local inhabitants' life and their rights to live healthy.

The Court rejected the request and it justified it with referring to the advisory opinion on the nuclear weapons and to decision in the case of Gabčíkovo-Nagymaros Project³¹ and it states, that the order of the measures were not justified, because the direct, unavoidable danger were not proved.

The Court highlighted in the end of the order on the rejection of the provisional measures – which is not entirely consistent – that the parties have to avoid every activities which can make the solution of the case more difficult. It also states, that Uruguay ensured that will fulfil their international obligations.

In November 2006 Uruguay submitted a request for provisional measures too, in order to protect their economic interests. The Court rejected it also – as unfounded – in January 2007.

So the ICJ in the case Argentina vs. Uruguay did not take any provisional measures, but after a few years the Court has decided to do so.

The ICJ has been facing in two cases, the Costa Rica vs. Nicaragua in 2010 and in Nicaragua vs. Costa Rica in 2011 with the situation of the San

terítékre került a San Juan folyó, amelynek jobb partja képezi a határt a két ország között.³² A Costa Rica/Nicaragua ügy³³ valószínűleg történelmet írt abban a tekintetben, hogy a costa ricai területre bevonuló nicaraguai fegyveres erők parancsnoka³⁴ a hadműveletet – állítólag – a pontatlan Google-térképre hivatkozva hajtotta végre.³⁵ Az akkori Google-térkép az érintett három négyzetkilométeres partrészt (gyakorlatilag a Calero-sziget északi csücskét) ugyanis – helytelenül – nicaraguai területként tüntette fel; az internetes szolgáltató – Costa Rica tiltakozására – bocsánatot kért, és (részben) javította a hibát. A nicaraguai alakulatok azonban nem vonultak ki, az újonnan birtokba vett területeken elkezdtek – illetőleg folytatták – a folyó kotrásából származó üledék lerakását, óriási természeti károkat okozva. Costa Rica ezen állapot felszámolására tett egyéb kísérleteit követően fordult a Nemzetközi Bírósághoz.

Az ügy háttérében az áll, hogy a nemzetközi áru fuvarozásban résztvevő hajók számának és méretének megsokszorozódása okán – jelentős XIX. századi előzményeket követően – ismét felmerült az egyébként lényegesen nem bővíthető Panama-csatorna mellett egy, az amerikai földrészt átvágó másik csatorna építése. A két legvalószínűbb szcenárió szerint kínai beruházókkal Kolumbia,³⁶ illetve venezuelai és iráni befektetőkkel Nicaragua területén, mégpedig nagyrészt a San Juan folyón. A tervek szerint a legfeljebb 80 ezer tonna vízkiszorítású³⁷ hajók helyett (melyek jelenleg a Panama-csatornán³⁸ közlekedhetnek, s melyek aránya a nemzetközi hajóforgalomban folyamatosan csökken) az új csatornán már akár 250 ezer tonna vízkiszorítású hajómonstrumok is átkelhetnének.³⁹ Egy azonban világosan látszik: a megnövekedett hajóforgalom mellett sem működtethető nyereségesen három ilyen csatorna, a két – egyébiránt hol elismert, hol tagadott – új csatorna-terv közül csak az első valósulhat meg. Megindult tehát a harc az elsőségért, s e harcban bukkan fel – egyáltalán nem kívülálló félként – Costa Rica. A Nemzetközi Bíróság ítélete pedig nyilvánvalóan hatással lesz e rendkívüli pénzügyi befektetésekre is; ekkora anyagi érdekelttség talán egyetlen másik folyamatban lévő ügy háttérében sem szerepel – ráadásul nem kiegyenlítettten...⁴⁰ Lehet, hogy e tény nagyban segítette a környezetvédelmi megfontolá-

Juan River of which its right bank is the border between the two countries.³² The Costa Rica vs. Nicaragua case³³ made history when the Nicaraguan Commander³⁴ of the armed forces carried out the military operations at Costa Rica referring to the inaccurate Google Map.³⁵ The Google Map showed the involved three square kilometres coast as a Nicaraguan land; the Service Provider apologised – Costa Rica protested – and it (partially) has improved the error. However the Nicaraguan armed forces did not march out, they started to deposit the sediments, which were come from the river dredging with causing huge natural damages. Costa Rica tries to solve the problem, but when it seemed that it could not do it alone, they went to the ICJ.

The case's background is simple, because due to the multiplication of the ships and their sizes in the field of the international transport of goods the need of building a new canal like the Panama Canal was arising. The two most likely scenarios are: (1) building a canal with Chinese investors in Colombia,³⁶ or (2) with Venezuelan and Iranian investors in Nicaragua, mostly on the San Juan River. On the Panama Canal³⁷ boats can displace water³⁸ at around 80 thousand tonnes and if the new canal is built bigger boats can sail on the canal, which can displace approximately 250 thousand tonnes of water.³⁹ One thing is clear: running three canals under increased boat traffic is not profitable; between the new projects – once approved or denied – only the first can be realized. So a new battle was started for the victory, and in this battle a new party – not at all an outsider – Costa Rica was appeared. It is evident, that the ICJ's decision affects the financial investments; we can not find as huge financial investments as in this case in any pending cases of the ICJ, moreover there is not an equal weight...⁴⁰ Is this possible that this fact helped the environmental considerations and especially the ordination of the provisional measures? Maybe. We would like to think, that only the fact of the protection of the environment was enough for ordering the provisional measures. Whether we believe it or

sok ügyét, s mindenekelőtt az ideiglenes intézkedés elrendelését? Meglehet. Ám jobban szeretnénk úgy gondolni, hogy a környezet védelme elegendő indokként szolgált az intézkedésre. Hisszük-e ezt vagy sem, Pandora szelencéje ezzel kitárult. A jövőben minden bizonnyal nehezebb lesz egy „kisebb” súlyú (azaz nem ekkora mértékű nemzetközi tőkét megmozgató) ügyben a környezet védelmére irányuló ideiglenes intézkedés elrendelését megtagadni.

Hiszen a jelen tanulmány szempontjából külön érdekességnek éppen az számít, hogy a Costa Rica/Nicaragua ügyben a felperes kérésére a Nemzetközi Bíróság környezetvédelmi szempontból releváns ideiglenes intézkedést rendelt el. A Calero-sziget körüli munkálatok kapcsán Costa Rica több dolgot sérelmezett: egyrészt a kotrás önmagában óriási természeti károkat okoz az ő területén, különösen a sziget – már korábban természetvédelmi területté⁴¹ nyilvánított – vizes élőhelyein, másrészt a kotrásból származó üledéket – jogellenesen – az ő területén helyezik el, harmadrészt a Calero-szigetet keresztülvágva csatornát építenek costa ricai területen. Nicaragua válaszul azt közölte, hogy a kérdéses terület az övé, s eddig Costa Rica volt jogsértésben, ezenfelül pusztán a drogcsempészet megakadályozása a célja.⁴² Costa Rica keresetlevelében hangsúlyozta, hogy Nicaragua részéről a San Juan folyó kotrásának folytatása jelentősen meg fogja változtatni a costa ricai Colorado folyó folyását, és Costa Rica területén további károkat fog okozni, beleértve a vizes élőhelyeket, és a régióban található természetvédelmi területeket. Costa Rica többek között azt szeretné elérni, hogy a Nemzetközi Bíróság kötelezze Nicaraguát magán a San Juan folyón folyó csatornázási munkálatok és a természetkárosító tevékenységek leállítására. Az ideiglenes intézkedést mindenekelőtt azért indítványozta, mert el kívánja kerülni, hogy a San Juan folyónak a Calero-szigeten át épülő mesterséges csatornán történő elterelésével az eljárás során Nicaragua majd *fait accompli* elé állítsa őt illetve a Nemzetközi Bíróságot.

Szóbeli meghallgatásokat követően 2011. március 8-án rendelte el az ideiglenes intézkedéseket a Nemzetközi Bíróság. A köztudottan hadsereg

not with this, Pandora's Box was opened. In the future it will be surely harder to deny the ordering of provisional measures in “smaller” (where the involvement of international capital is smaller) international environmental cases.

It is interesting in the aspect of this essay that in the case of Costa Rica vs. Nicaragua provisional measures were ordered in order to protect the environment, as the plaintiff requested it. Costa Rica complained more things relation to the works around Isla Calero: firstly the dredging causes huge environmental damages in its areas, particularly in the Island's - earlier these areas were registered as Nature Reserves⁴¹ – wetland habitats, secondly the sediment, which is coming from the dredging is placed – unlawfully – in its areas, then thirdly they are building a canal in Costa Rica with cross-cutting the Isla Calero. Nicaragua said that the area in question is Nicaraguan, and so far Costa Rica was in an infringement position and the biggest of them all is to prevent the smuggling of drugs.⁴² Costa Rica emphasized in its complaint if Nicaragua continues the dredging of the San Juan River, this can change the flow of the Colorado River and this can cause more damages at Costa Rica, including the areas of wetland habitats and Nature Reserves. Costa Rica wants to achieve that the ICJ orders Nicaragua the shutting down of the different kinds of work on the San Juan River. The provisional measures were especially requested to prevent the diversion of the canal's direction and during the proceeding Nicaragua set it and the ICJ in front of the *fait accompli*.

After the oral hearings the ICJ ordered the provisional measures in 8 March 2011. It will not be difficult for Costa Rica – it is known that it

nélküli Costa Rica számára nem fog gondot okozni a végzés első pontjának betartása, miszerint a feleknek távol kell tartaniuk az érintett területtől katonai alakulataikat...⁴³ A rendelkezés a hadseregben kívül minden rendőri és polgári személyt is kitilt a körzetből. Ezen egyhangúlag meghozott rendelkezés azonban folytatódik, és – a nicaraguai *ad hoc* bíróval együtt – három ellenszavazattal felhatalmazza Costa Ricát arra, hogy – kizárólag a helyrehozhatatlan károk megelőzése érdekében – a terület környezetvédelmével megbízott szakembereit a helyszínre küldje, valamint rábízza, hogy konzultáljon a Ramsari Egyezmény szerveivel is. Ezenfelül felhívják a feleket arra, ne súlyosbítsák a helyzetet, illetve tájékoztassák a Nemzetközi Bíróságot a rendelkezések betartásáról.

Míg az ideiglenes intézkedés első, tartózkodásra felszólító pontjában minden bíró egyet tudott érteni, addig az intézkedés második pontja kapcsán nyilvánvalóan két álláspont ütközött. A costa ricai környezetvédelmi személyzet beengedése a bírák egyik – kisebb létszámú – csoportja számára nyilvánvalóan logikailag összeegyeztethetetlen az intézkedés első pontjával, ráadásul akár prejudikálónak is nevezhetjük; s bár ezen érveket az indoklás igyekszik cáfolni,⁴⁴ valószínűleg nem csak Nicaragua illeti majd kritikával ezt. A többség azonban mégis úgy gondolta, hogy a Costa Rica által felsorakoztatott környezetvédelmi indokok erősebbek a klasszikus nemzetközi jogi szabályok visszatartó erejénél, és ez – a szerző álláspontja szerint, a fent részletezett körülmények észben tartása mellett – optimizmusra ad okot: a pusztán szerződési jogi és navigációs kérdések mellett ezen ügy valóban figyelembe veszi majd a környezetvédelem érdekeit is. Sőt, az intézkedés indoklásának 63. pontja értelmében úgy tűnik, a Bős-Nagymaros ügyben még tagadott „ökológiai szükséghelyzet” elfogadásához is közel került a Bíróság. Ám ez csak a Calero-sziget körüli munkálatokra vonatkozik. Ahogy a Bíróság fogalmaz, az eljárás e szakaszában még nem állapítható meg, hogy általánosságban a San Juan folyó kotrása helyrehozhatatlan károkat okozna Costában.

2011. április 8-án, egy hónappal az ideiglenes intézkedés elrendelését követően azonban máris olyan esemény következett be, amely ha az ügy

does not have army – to meet the requirements of the order's first point, that the parties must keep away their military units from the affected areas...⁴³ The provision bans not only the military units, but all police and citizens from the zone. But this provision continues with that – 3 votes were against, including the vote of the Nicaraguan *ad hoc* judge –: Costa Rica is authorized to send environmental specialists to the area in order to prevent the environment from the irretrievable damages and also is entrusted to consult with the bodies of the Ramsar Convention about the compliance of the Convention's provisions.

While all of the judges could agree in the first point of the provisional measures, they could not find the common point about the second point, so in this point two standpoints were made. The admission of the environmental specialists was incompatible with the first point of the provisional measures for the – smaller – group of the judges; furthermore we can name it prejudgemental; the justification tries to deny these arguments⁴⁴ likely not only Nicaragua wants to criticize it. But the majority thought that Costa Rican arguments about the protection of the environment were more powerful than the deterrent affects of the classical international law and this – according to the standpoint of the author and the above mentioned conditions – gives causes for optimism: this case really takes into consideration the interest of the environmental protection beside the issues about contract law and navigation. Even if we take a look at the point 63 of the provisional measures justification the ICJ came close to the acceptance of the state of ecological necessity. But this only related to the works around the Isla Calero. As the ICJ says it can not be stated in this stage of the proceeding that the dredging of the San Juan River comes with irretrievable damages in the environment of Costa Rica.

After a month of the ordering of the provisional measures, in 8 April 2011 an event has occurred that has predicted the final outcome of the case:

végleges kimenetelét nem is, de az ítélet bizonyos részét már előrevetíti: Nicaragua mindenképpen jogellenesen cselekedett, megsértette a Bíróság által elrendelt ideiglenes intézkedést. Annak értelmében ugyanis semmiféle civil személy nem tartózkodhat az említett térségben, ám a Ramsari Egyezmény Titkársága által a helyszínre küldött megfigyelőknek igen kellemetlen atrocitásban volt részük.⁴⁵ A helyszínen nicaraguai tüntetők várták és inzultálták őket. Így bármi is történik az ügy érdemében, a Nemzetközi Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében az ideiglenes intézkedés megsértéséért felelnie kell majd Nicaraguának;⁴⁶ maga az ideiglenes intézkedés is ismételten felhívta a figyelmet a saját kötelező jellegére.⁴⁷

A Calero-sziget kapcsán elrendelt ideiglenes intézkedés tehát a Nemzetközi Bíróság környezetvédelmi ügyei tekintetében is különös jelentőséggel bírhat; első alkalommal került sor ugyanis arra, hogy a törvényszék környezetvédelmi érdekek hangsúlyozott figyelembevételével rendeljen el ideiglenes intézkedést. Bár annak betartásával már a kezdetektől gondok voltak, a nem túl hosszú múltra visszatekintő nemzetközi környezetvédelmi bíraskodás rendkívül jelentős lépésének tekinthetjük az intézkedés elrendelését. S habár a Hágában jelenleg folyamatban lévő többi említett ügyben nincs szó ideiglenes intézkedés elrendeléséről – noha egyes esetekben, mindenekelőtt Ecuador vagy Ausztrália részéről ennek lett volna alapja és értelme –, a jövőben valószínűleg egyre gyakrabban felmerülő nemzetközi környezetvédelmi jogviták során a Calero-sziget esete jobban ösztökélheti az érintett, jogaiban vélhetően sértett felet arra, hogy környezetvédelmi tárgyú ideiglenes intézkedés elrendelését kérje a jóvátehetetlen károk elkerülése érdekében, hiszen van remény arra, hogy a kérelem értő fülekre talál.

Nicaragua acted unlawfully, because it violated the provisional measures. As the provisional measures say no one can stay in the area, but when the Ramsari Convention's Secretary sent observers to the zone, they had a very unpleasant atrocity.⁴⁵ Nicaraguan protestors were there and insulted them. So anything happens in the merits of the case, the ICJ's case law is if anyone acts against the provisional measures it must be responsible for it;⁴⁶ the provisional measures itself drew attention to its binding force.⁴⁷

So the provisional measures of the Isla Calero will have got a special importance in the environmental cases of the ICJ; because it was the first case, when the Court ordered provisional measures in order to protect the environment. However it was a problem to meet with its provisions since the beginning, but altogether it was a very important stepping stone in the jurisdiction of the international environmental law. There is no case, where the order of the provisional cases is needed in Hague's pending cases – although in Ecuador's or Australia's cases there would be a basis and sense for ordering them – but in the future the case of the Isla Calero could encourage the involved parties to request the provisional measures in order to prevent the environment from the irremediable damages, because there is hope for the request to meet with understanding judges.

Lábjegyzet

¹ Lásd még WOPERA Zsuzsa: Az ideiglenes intézkedés perjogi intézményének elméleti megközelítési lehetőségei. *Jogtudományi Közöny*, 2003/5, 227-233. p.

² Lásd CANÇADO TRINDADE, Antonio Augusto: The Evolution of Provisional Measures of

Footnotes

¹ See also WOPERA Zsuzsa: Az ideiglenes intézkedés perjogi intézményének elméleti megközelítési lehetőségei. *Jogtudományi Közöny*, 2003/5, pp 227-233.

² CANÇADO TRINDADE, Antonio Augusto: The Evolution of Provisional Measures of Protection

Protection under the Case-Law of the Inter-American Court of Human Rights (1987-2002). *Human Rights Law Journal*, 2003/5-8, 162-168. p., 162. p.

³ KOLB, Robert: Note on New International Case-law Concerning the Binding Character of Provisional Measures. *Nordic Journal of International Law*, 2005/74, 117-129. p., 124. p.

⁴ Az amerikaiaközi rendszerben az elrendelt intézkedések mindegyikében a bepanaszolt állam volt a címzett, de Európában is rendkívül ritkán kerül sor arra, hogy az intézkedés címzettje nemcsak a bepanaszolt állam, de a kérelmező is. (Lásd például Emberi Jogok Európai Bírósága, a továbbiakban: EJEB, Ilasçu és társai kontra Moldova és Oroszország, 2004. július 8., No. 48787/99., ahol az éhségsztrájkot folytató egyik kérelmezőt is felhívta a nagykamara elnöke sztrájkja befejezésére, paras. 10-11.) A Nemzetközi Bíróság előtti, természetesen állam kontra állam eljárásban ugyanakkor a mindkét félhez fordulás kevésbé meglepő, lásd például a Grúzia kontra Oroszország ügyben 2008. október 15-én kibocsátott ideiglenes intézkedést. Ugyanakkor a – valljuk be, Grúzia által hasonló ténybeli és jogi alapokon megindított – EJEB előtti eljárásban 2008. augusztus 12-én kibocsátott ideiglenes intézkedés egyedüli címzettje pusztán az Orosz Föderáció.

⁵ Többek között EJAB, Mery Naranjo és társai kontra Kolumbia, ideiglenes intézkedés (a továbbiakban: id. int.), 2006. július 5., C.4.; Monagas Judicial Confinement Center („La Pica”) kontra Venezuela, id. int., 2006. január 13., C.4.; Gloria Giralt de García-Prieto és társai kontra El Salvador, id. int., 2006. szeptember 26., C.6.

⁶ Többek között EJAB, Gloria Giralt de García-Prieto és társai kontra El Salvador, id. int., 2006. szeptember 26., C.7.; Millacura Llaipén és társai kontra Argentína, id. int., 2006. július 6., C.5.

⁷ Ennek európai emberi jogi technikai szabályairól lásd bővebben HAECK, Yves – BURBANO HERRERA, Clara: Interim Measures in the Case Law of the European Court of Human Rights, *Netherlands Quarterly of Human Rights*, 2003, Vol. 21/4, 625-675. p., 655-656. p.

⁸ Nemzetközi Bíróság (a továbbiakban: NB), LaGrand (Németország kontra Amerikai Egyesült Államok), id. int., 1999. március 3., I. C. J. Reports

under the Case-Law of the Inter-American Court of Human Rights (1987-2002). *Human Rights Law Journal*, 2003/5-8, pp 162-168, p 162.

³ KOLB, Robert: Note on New International Case-law Concerning the Binding Character of Provisional Measures. *Nordic Journal of International Law*, 2005/74, pp 117-129, p 124.

⁴ In the inter-American regime the ordered measures' addressee was the state, but in Europe the addressee mostly is the state, but rarely the applicant. (See e.g. European Court of Human Rights (ECtHR) Case of Ilasçu and others vs. Moldova and Russia, 8 July 2004, No. 48787/99, where the Big Chamber also called tone of the applicants, who was on hunger strike to stop it, paras. 10-11) It is not surprising in the proceedings of a state vs. state in front of the ICJ, that the Court turns to both parties, see e.g. Georgia vs. Russia, when a provisional measure was ordered in 15 October 2008. But when Georgia started a proceeding in front of the ECtHR against Russia, the addressee of the provisional measure, which was ordered in 12 August 2008, was only Russia.

⁵ Inter alia IACtHR, Mery Naranjo and others vs. Colombia provisional measures (prov. meas.), 5 July 2006, C.4.; Monagas Judicial Confinement Centre („La Pica”) vs. Venezuela, (prov. meas.), 13 January 2006, C. 4.; Gloria Giralt de García-Prieto and others vs. El Salvador, (prov. meas.), 26. September 26, C. 6.

⁶ Inter alia IACtHR, Gloria Giralt de García-Prieto and others vs. El Salvador, (prov. meas.), 26. September 2006, C. 7.; Millacura Llaipén and others vs. Argentina, (prov. meas.), 6 July 2006, C.5.

⁷ See more about its European human rights' techniques HAECK, Yves – BURBANO HERRERA, Clara: Interim Measures in the Case Law of the European Court of Human Rights, *Netherlands Quarterly of Human Rights*, 2003, Vol. 21/4, pp 625-675, pp 655-656.

⁸ International Court of Justice (ICJ) LaGrand (Germany vs. the United States of America), (prov. meas.), 3 March 1999, I. C. J. Reports 1999, p 9. In this case the suspension of execution was ordered by a provisional measure (3 March) of Walter LaGrand, who was sentenced to death because of murder; State of Arizona did not take

1999, 9. p. Ebben került sor a gyilkosságért halálra ítélt Walter LaGrand aznapra (azaz március 3-ára) kitűzött kivégzése felfüggesztésének elrendelésére; amelyet egyébként Arizona állam nem vett tekintetbe, és végrehajtotta a kivégzést. Az ideiglenes intézkedés kötelező erejére a LaGrand-ügyben hozott ítélet (LaGrand, merits, 2001. június 27., I. C. J. Reports 2001, 466. p.) 128 (5) pontja hívta fel a figyelmet, megállapítva, hogy az Egyesült Államok jogellenes mulasztást követett el az intézkedés figyelmen kívül hagyásával.

⁹ Lásd FROWEIN, Jochen Abr.: Provisional Measures by the International Court of Justice – The LaGrand case. *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht*, 62 (2002), 55-60. p., 56. p.

¹⁰ „1. A Bíróság elrendelhet – amennyiben a körülmények ezt indokolják – bármely ideiglenes intézkedést, amelyet valamelyik fél jogainak megőrzése érdekében elengedhetetlen. 2. A végleges döntés meghozataláig a javasolt intézkedéseket közölni kell a felekkel és a Biztonsági Tanáccsal.” Az Eljárási Szabályzat 73-78. cikkei rendezik az ideiglenes intézkedésekre vonatkozó részletes(ebb) eljárási szabályokat.

¹¹ NB, LaGrand-ítélet, 98. p. A Nemzetközi Bíróság végül a szokásjogot, a szerződések jogáról szóló 1969-es bécsi egyezményt alapul véve nyelvtani (az értelmezés bővebb kritikáját lásd FROWEIN: Op. cit. 58-59. p.), történeti és teleologikus (Ezt az értelmezést alkalmazza alapvetően az EJEB és az Amerikaközi Bíróság is. Előbbi, valamint a Nemzetközi Bíróság és a HRC tekintetében a teleologikus értelmezésről lásd KOLB: Op. cit. 117. p.) értelmezést alkalmazott, amelynek eredményeképpen kimondta az ideiglenes intézkedések kötelező erejét (para. 109.).

¹² FITZMAURICE, Gerald: *The Law and Procedure of the International Court of Justice*, Vol. II., Grotius, Cambridge, 1986, 548. p., idézi továbbá: C.G. Weeramantry bíró a Bosznia-Hercegovina kontra Jugoszlávia ügyben az 1993. szeptember 13-i végzéssel kapcsolatban tett, az ideiglenes intézkedések kötelező erejét (is) taglaló különvéleményében, 386. p.

¹³ Lásd NB, LaGrand-ítélet, 33. p.

¹⁴ Lásd NB, LaGrand-ítélet, 43. p.

¹⁵ Az amerikai rendszerben háromféleképpen kerülhet sor az intézkedés elrendelésére: *ex officio*, az Emberi Jogok Amerikaközi Bizottsága (ha az ügy

into consideration the provisional measure and they executed LaGrand. The LaGrand decision's (LaGrand, merits, 27 June 2001, I. C. J. Reports 2001, p 466) Article 128 paragraph 5 drew the attention to the binding force of the provisional measure, and also highlighted that the USA made an omission with not taking into consideration the provisions of the provisional measure.

⁹ FROWEIN, Jochen Abr.: Provisional Measures by the International Court of Justice – The LaGrand case. *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht*, 62 (2002), pp 55-60, p 56.

¹⁰ „1. The Court shall have the power to indicate, if it considers that circumstances so require, any provisional measures which ought to be taken to preserve the respective rights of either party. 2. Pending the final decision, notice of the measures suggested shall forthwith be given to the parties and to the Security Council.” We can find the more detailed rules of the provisional measures in the Articles 73-78 in the Rule of the ICJ.

¹¹ ICJ, LaGrand decision, p 98. The ICJ made common law, when it interpreted the Vienna Convention from 1969 on the contract law and used grammatical (see also FROWEIN: Op. cit. pp 58-59 for more critics of the interpretation), historical and teleological (This interpretation is used by the ECtHR and the IACtHR. See KOLB: Op. cit. p 117 about the interpretation of IACtHR, HRC, ICJ) methods during the interpretation and finally stated the binding force of the provisional measures. (para. 109.).

¹² FITZMAURICE, Gerald: *The Law and Procedure of the International Court of Justice*, Vol. II., Grotius, Cambridge, 1986, p 548, also cites: C.G. Weeramantry judge in the case of Bosnia and Herzegovina vs. Yugoslavia in its dissenting opinion from 13 September 1993. on the binding force of the provisional measures, p 386.

¹³ See ICJ, LaGrand decision, p 33.

¹⁴ See ICJ, LaGrand decision, p 43.

¹⁵ In the inter-American regime there are three ways of ordering the provisional measures: *ex officio*, the request of the Inter-American Human Rights Committee (if the case is not passed to the Court) or the complaint. The president of the IACtHR also can order urgent measures, which can be changed into provisional measures by the Court in its next meeting. See more RAISZ Anikó: *Az emberi jogok fejlődése az Emberi Jogok Európai és*

még nem került át a Bírósághoz), illetve a panaszos kérelmére. Maga az Amerikaközi Bíróság elnöke is elrendelhet úgynevezett sürgős intézkedést („urgent measures”), amelyet a legközelebbi ülésén a Bíróság ideiglenes intézkedéssé változtat. Bővebben lásd RAISZ Anikó: *Az emberi jogok fejlődése az Emberi Jogok Európai és Amerikaközi Bíróságának kölcsönhatásában*. Miskolc, Novotni Alapítvány, 2010, 60-88. p.

¹⁶ RAISZ Anikó: Indigenous Communities before the Inter-American Court of Human Rights – New Century, New Era? In: *Minorités et droit international = Minorities and international law: Actes du Colloque international de la Faculté de droit de l'Université de Miskolc, or. le 4 avril 2008 sur la protection internationale des minorités nationales = Proceedings of the International Colloquium organized on April 4, 2008 by the Faculty of Law of the University of Miskolc about the International Protection of National Minorities*. Miskolc, Bíbor Kiadó, 47-66. p.

¹⁷ EJAB, Mayagna (Sumo) Awas Tingni kontra Nicaragua, merits, rep., costs, 2001. augusztus 31. C. sorozat No. 79.

¹⁸ Lásd továbbá CANÇADO TRINDADE, Antônio Augusto: Les mesures provisoires de protection dans la jurisprudence de la Cour interaméricaine des droits de l'homme. In: COHEN-JONATHAN, Gérard – FLAUSS, Jean-François (szerk.): *Mesures conservatoires et droits fondamentaux*. Bruylant, Nemesis, Brüsszel, 2005, 145-163. p.

¹⁹ A Statútum 25. cikke kifejezetten tartalmazza az ideiglenes intézkedéseket, amelyek a Montego Bay egyezmény 290. cikk 6. pontja értelmében kötelező erővel bírnak.

²⁰ Nemzetközi Tengerjogi Bíróság (ITLOS), Déli tonhal ügyek, Új-Zéland kontra Japán és Ausztrália kontra Japán, id. int., 1999. augusztus 27.

²¹ SZABÓ, Marcel: A Mox Plant ügy: út az eurosovinizmus felé? *Európai Jog* X. 2010/2, 18-28. p.

²² ITLOS, MOX üzem ügye, Írország kontra Egyesült Királyság, id. int., 2001. december 3.

²³ Többek között NB, Navigációs és azzal kapcsolatos jogokra vonatkozó vita, Costa Rica kontra Nicaragua, 2009. július 13.; Pedra Branca/Pulau Batu Puteh, Middle Rocks és South Ledge feletti szuverenitás ügye, Malajzia kontra Szingapúr, 2008. május 23.; és Kasikili/Sedudu sziget ügye, Botswana kontra Namíbia, 1999. december 13.

Amerikaközi Bíróságának kölcsönhatásában. Miskolc, Novotni Alapítvány, 2010, pp 60-88.

¹⁶ RAISZ Anikó: Indigenous Communities before the Inter-American Court of Human Rights – New Century, New Era? In: *Minorités et droit international = Minorities and international law: Actes du Colloque international de la Faculté de droit de l'Université de Miskolc, or. le 4 avril 2008 sur la protection internationale des minorités nationales = Proceedings of the International Colloquium organized on April 4, 2008 by the Faculty of Law of the University of Miskolc about the International Protection of National Minorities*. Miskolc, Bíbor Kiadó, pp 47-66.

¹⁷ ECtHR, Mayagna (Sumo) Awas Tingni kontra Nicaragua, merits, rep., costs, 31 August 2001. C. series No. 79.

¹⁸ See CANÇADO TRINDADE, Antônio Augusto: Les mesures provisoires de protection dans la jurisprudence de la Cour interaméricaine des droits de l'homme. In: COHEN-JONATHAN, Gérard – FLAUSS, Jean-François (ed.): *Mesures conservatoires et droits fondamentaux*. Bruylant, Nemesis, Brüsszel, 2005, pp 145-163.

¹⁹ The Statue's Article 25 explicitly includes the provisional measures, which have got a binding force in accordance to the Montego Bay Convention's Article 290 Point 6.

²⁰ International Tribunal for the Law of the Sea (ITLOS), Southern Tuna Cases, New Zealand vs. Japan and Australia vs. Japan, prov.meas., 27 August 1999.

²¹ SZABÓ, Marcel: A Mox Plant ügy: út az eurosovinizmus felé? *Európai Jog*, 2010/2, pp 18-28.

²² ITLOS, MOX Plant Case, Ireland vs. The United Kingdom, prov. meas., 3 December 2001.

²³ Inter alia ICJ, Dispute regarding Navigational and Related Rights, Costa Rica vs. Nicaragua, 13. July 2009; Sovereignty over Pedra Branca/Pulau Batu Puteh, Middle Rocks and South Ledge, Malaysia vs. Singapore, 23. May 2008; Kasikili/Sedudu Island, Botswana vs. Namibia, 13 December 1999.

²⁴ ICJ, Gabčíkovo-Nagymaros Project, Hungary vs. Slovakia, 25 September 1997. See more: HERCZEGH Géza: Bős-Nagymaros, *Valóság*, 2004/2, pp 1-20; NAGY Boldizsár: Bős-breviárium, *Beszélő*, 2005/10; SZABÓ Marcel: A hágai Nemzetközi Bíróságnak a Duna elterelésével

²⁴ NB, Bős-Nagymaros ügy, Magyarország kontra Szlovákia, 1997. szeptember 25. Bővebben lásd többek között HERCZEGH Géza: Bős-Nagymaros, *Valóság*, 2004/2, 1-20. p.; NAGY Boldizsár: Bős-breviárium, *Beszélő*, 2005/10.; SZABÓ Marcel: A hágai Nemzetközi Bíróságnak a Duna elterelésével kapcsolatos döntése és a nemzetközi jogtudomány. In: SZABÓ Marcel (szerk.): *Emlékkönyv Apáthy István tiszteletére*. Budapest, Europa Nostra Kiadó, 2010, 165-204. p.; DUPUY, Pierre-Marie: L'invocation de l'état de nécessité écologique: les enseignements tirés d'une étude de cas, *La nécessité en droit international: colloque de Grenoble*, Paris, Pedone, 2007.

²⁵ NB, Légi gyomirtószer-permetezés, Ecuador kontra Kolumbia, 2008. április 1. (kereset).

²⁶ NB, Antarktiszi bálnavadászat, Ausztrália kontra Japán, végzés, 2010. július 13.

²⁷ NB, A San Juan folyó mentén történő útépités ügye, Nicaragua kontra Costa Rica, 2011. december 22. (kereset).

²⁸ NB, Uruguay folyói papírgyár ügye, Argentína kontra Uruguay (a továbbiakban: Uruguay folyói papírgyár ügye), 2010. április 20. Bővebben lásd SANDOVAL COUSTASSE, Juan Guillermo – SWEENEY-SAMUELSON, Emily: Adjudicating Conflicts Over Resources. The ICJ's Treatment of Technical Evidence in the Pulp Mill Case. *Göttingen Journal of International Law*, 2011/1, 447-471. p.; LEE, Michael K.: The Uruguay Paper Pulp Mill Dispute: Highlighting the Growing Importance of NGOs and Public Protest in the Enforcement of International Environmental Law. *Sustainable Development Law and Policy*, 7 (2006-2007), 71-73. p. és SPIEGEL, Brian: River of Discontent: Argentina and Uruguay Before the International Court of Justice. *Law and Business Review of the Americas*. 14 (2008), 797-824. p.

²⁹ Lásd különösen az ítélethez fűzött különvéleményeket, többek között Antônio Augusto Cançado Trindade bíró különvéleményét.

³⁰ NB, Uruguay folyói papírgyár ügye, id. int., 2006. július 13., para. 4.

³¹ NB, Uruguay folyói papírgyár ügye, id. int., 2006. július 13., para. 72.

³² A Nicaragua és Costa Rica közötti határt – sorozatos viták és villongások után – 1858-ban rendezte a Cañas-Jerez szerződés. Az 1888-ban Grover Cleveland amerikai elnök, illetve később, 1897-ben az általa kijelölt Edward Porter Alexander

kapcsolatos döntése és a nemzetközi jogtudomány. In: SZABÓ Marcel (ed.): *Emlékkönyv Apáthy István tiszteletére*. Budapest, Europa Nostra Kiadó, 2010, pp 165-204; DUPUY, Pierre-Marie: L'invocation de l'état de nécessité écologique: les enseignements tirés d'une étude de cas, *La nécessité en droit international: colloque de Grenoble*, Paris, Pedone, 2007.

²⁵ ICJ, Aerial Herbicide Spraying, Ecuador vs. Colombia, 1 April 2008. (lawsuit).

²⁶ ICJ, Whaling in the Antarctic, Australia vs. Japan, order, 13 July 2010.

²⁷ ICJ, Construction of a Road in Costa Rica along the San Juan River, Nicaragua vs. Costa Rica, 22 December 2011. (lawsuit).

²⁸ ICJ, Pulp Mills on the River Uruguay, Argentina vs. Uruguay, 20 April 2010. See more: SANDOVAL COUSTASSE, Juan Guillermo – SWEENEY-SAMUELSON, Emily: Adjudicating Conflicts Over Resources. The ICJ's Treatment of Technical Evidence in the Pulp Mill Case. *Göttingen Journal of International Law*, 2011/1, pp 447-471; LEE, Michael K.: The Uruguay Paper Pulp Mill Dispute: Highlighting the Growing Importance of NGOs and Public Protest in the Enforcement of International Environmental Law. *Sustainable Development Law and Policy*, 7 (2006-2007), pp 71-73 and SPIEGEL, Brian: River of Discontent: Argentina and Uruguay Before the International Court of Justice. *Law and Business Review of the Americas*. 14 (2008), pp 797-824.

²⁹ See also the dissenting opinions of the decision; inter alia the opinion of Judge Antônio Augusto Cançado Trindade.

³⁰ ICJ, Pulp Mills on the River Uruguay, prov. meas., 13 July 2006, para. 4.

³¹ ICJ, Pulp Mills on the River Uruguay, prov. meas. 13 July 2006, para. 72.

³² After lots of arguments the border between Nicaragua and Costa Rica was determined by the Cañas-Jerez contract in 1858. The contract was interpreted by Grover Cleveland American president in 1888 and by Edward Porter Alexander, who made an arbitration award in 1897 about the border. The border was the right bank of the San Juan River, which is three miles away San Juan del Norte (former Greytown) and the former Castillo Viejo. (Cañas-Jerez Contract, 15 April 1858, Act 6 Award of the President of the

által meghozott választottbírói ítéletekben is értelmezett szerződés a határvonalat a két állam között San Juan del Norte (az egykori Greytown) és az egykori Castillo Viejótól, azaz a Nicaragua-tó „bejáratát” őrző erődötől három mérföldre a folyásirányban található pont között a folyó jobb partján jelöli meg (Cañas-Jerez szerződés, 1858. április 15., 6. cikk. Award of the President of the United States in Regard to the Validity of the Treaty of Limits between Costa Rica and Nicaragua of 15 July 1858, választottbírói ítélet, Costa Rica kontra Nicaragua, 1888. március 22., U.N.R.I.A.A. (XXVIII.), 191-211. p.; First award under the Convention between Costa Rica and Nicaragua of 8 April 1896 for the demarcation of the boundary between the two Republics, választottbírói ítélet, Costa Rica kontra Nicaragua (a továbbiakban: Alexander-ítélet), 1897. szeptember 30., U.N.R.I.A.A. (XXVIII.), 215-222. p.). Amint az az Alexander választottbírói ítéletéhez csatolt térképből is kitűnik, a jelen vita tárgyát képező Calero-sziget teljes egészében costa ricai szuverenitás alá tartozik, míg Nicaragua jelenleg is körülbelül ugyanott szeretné a határt látni, mint – sikertelenül – 1897-ben (Alexander-ítélet, 221. p.).

³³ Bővebben lásd RAISZ Anikó: Nemzetközi környezetvédelmi kérdések a Nemzetközi Bíróság előtt napjainkban. *Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica*, Miskolc University Press, Miskolc, Tomus: XXIX/1 (2011), 273-289. p.

³⁴ Edén Pastora, az ún. „Comandante Cero” egykori sandinista ezredes.

³⁵ Többek között lásd SWAINE, Jon: Google maps error sparks invasion of Costa Rica by Nicaragua. *The Telegraph*, 2010. november 8.; forrás (2011.04.08.): *www*; Google Maps embroiled in Central America border dispute, AFP, 2010. november 6.; forrás (2011.04.08.): *www*; SUTTER, John D.: Google Maps border becomes part of international dispute, CNN, 2010. november 5.; forrás (2011.04.08.): *www*.

³⁶ Lásd például „China and Colombia announce ‘alternative Panama Canal’” BBC News, 2011. február 14.; forrás (2011.05.20.): *www*; PAPIRBLAT, Shlomo: Iran, Venezuelai plan to build rival to Panama Canal, haaretz.com, 2010. november 11.; forrás (2011.05.20.): *www*; ugyanakkor ez utóbbi kapcsán felmerült korábban Oroszország, de még

United States in Regard to the Validity of the Treaty of Limits between Costa Rica and Nicaragua of 15 July 1858, arbitration award, Costa Rica vs. Nicaragua, 22 March 1888, U.N.R.I.A.A. (XXVIII.), pp 191-211; First award under the Convention between Costa Rica and Nicaragua of 8 April 1896 for the demarcation of the boundary between the two Republics, arbitration award, Costa Rica vs. Nicaragua (hereinafter: Alexander-award), 30 September 1897, U.N.R.I.A.A. (XXVIII.), pp 215-222). As it is apparent from the Alexander-award’s annex map, the Isla Calero, which is the object of this proceeding is under Costa Rican sovereignty, but Nicaragua wants to see the border as it was before in – unsuccessfully – 1897 (Alexander-award, p 221).

³³ See furthermore RAISZ Anikó: Nemzetközi környezetvédelmi kérdések a Nemzetközi Bíróság előtt napjainkban. *Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica*, Miskolc University Press, Miskolc, Tomus: XXIX/1 (2011), pp 273-289.

³⁴ Edén Pastora, called as „Comandante Cero”, ex-sandinista Colonel.

³⁵ See furthermore SWAINE, Jon: Google maps error sparks invasion of Costa Rica by Nicaragua. *The Telegraph*, 8 November 2010; source (08.04.2011): *www*; Google Maps embroiled in Central America border dispute, AFP, 6 November 2010; source (08.04.2011): *www*; SUTTER, John D.: Google Maps border becomes part of international dispute, CNN, 5 November 2010; source (08.04.2011): *www*.

³⁶ See e.g. „China and Colombia announce ‘alternative Panama Canal’” BBC News, 14 February 2011; source (20.05.2011): *www*; PAPIRBLAT, Shlomo: Iran, Venezuelai plan to build rival to Panama Canal, haaretz.com, 11 November 2010; source (20.05.2011): *www*; however Russia’s and the United Arab Emirates’ name were arisen in this context; Russia May Build Long-Planned Nicaragua Canal, novinite.com, 18 December 2008; source (20.05.2011): *www*; Emirates Interested in Interoceanic Canal, CentralAmericaData, 6 October 2009; source (20.05.2011): *www*; but even Brasilia, Japan and South Korea are may be interested in; Costa Rica and Nicaragua Heading to a Political Standoff,

az Egyesült Arab Emírátságok neve is; Russia May Build Long-Planned Nicaragua Canal, novinite.com, 2008. december 18.; forrás (2011.05.20.): *www*; Emirates Interested in Interoceanic Canal, CentralAmericaData, 2009. október 6.; forrás (2011.05.20.): *www*; de akár Brazília, Japán és Dél-Korea is érdekelt lehet; Costa Rica and Nicaragua Heading to a Political Standoff, The Costa Rica News, 2012. június 9.; forrás (2012.08.14.): *www*.

³⁷ Az ún. Panamax kategória. Lásd Lloyd's Register, Infosheet No. 30., 1. p.; forrás (2011.05.20.): *www*.

³⁸ A Panama-csatorna bővítését 2014-re tervezik befejezni, ám a maximális vízkiszorítás itt még így is csak 120 ezer tonna lesz.

³⁹ VIDAL, John: \$20bn and 10 years to build - a giant rival for Panama canal. *The Guardian*. 2006. október 4.; forrás (2011.05.20.): *www*.

⁴⁰ A kiegyenlítődés más szinten is fennáll: Nicaragua 2011 decemberében Costa Ricával szemben nyújtott be keresetet a Nemzetközi Bírósághoz környezetvédelmi érdekeinek sérelmére hivatkozva egy, a folyó jobb partján Costa Rica által épített mintegy 160 km-es út miatt, amelynek építése Nicaragua szerint a – szuverenitása alá tartozó – San Juan folyó szennyezésével járt. Ezen ügyben azonban – részben mivel már lezárult építkezésekről van szó – nem kérték ideiglenes intézkedés elrendelését.

⁴¹ A térség a Barra del Colorado nemzeti park része.

⁴² Lásd a nicaraguai kormány ún. Fehér Könyvét, „Río San Juan de Nicaragua. Las Verdades que Costa Rica oculta”, 8. p.; forrás (2011.05.19.): *www*.

⁴³ NB, A határázónában Nicaragua által kifejtett egyes tevékenységek ügye, Costa Rica kontra Nicaragua (a továbbiakban: Costa Rica/Nicaragua 2010), id. int., 2011. március 8., para. 86.

⁴⁴ NB, Costa Rica/Nicaragua 2010, id. int., 2011. március 8., paras. 49-59.

⁴⁵ WILLIAMS, Adam – FONT, Alberto: Sandinista protesters block Isla Calero Visit, *ticotimes.net*, 2011. április 11.; forrás (2011.04.08.): *www*.

⁴⁶ Lásd különösen NB, LaGrand-ügy; illetve Avena és más mexikói állampolgárok ügye, Mexikó kontra Amerikai Egyesült Államok, 2004. március 31.

⁴⁷ NB, Costa Rica/Nicaragua 2010, id. int., 2011. március 8., para. 84.

The Costa Rica News, 9 June 2012; source (14.08.2012): *www*.

³⁷ The so called Panamax category. See also Lloyd's Register, Infosheet No. 30., p 1; source (20.05.2011): *www*.

³⁸ The expansion of the Panama Canal is planned to be completed in 2014, but the maximal displacement of water will be 120 thousand tonnes.

³⁹ VIDAL, John: \$20bn and 10 years to build - a giant rival for Panama canal. *The Guardian*. 4 October 2006; source (20.05.2011): *www*.

⁴⁰ The equalization is consisted in other levels: in December 2011 Nicaragua brought an action on its grievance of their environmental protection interests against Costa Rica on the ICJ, claiming that Costa Rica had built a 160 km long road on the San Juan River's right side and according to the Nicaraguans, they said that this construction had led to the pollution of the San Juan River – which is under its sovereignty. In this case any provisional measures were requested, this is because the construction had already finished.

⁴¹ The area is the part of the Barra del Colorado National Park.

⁴² See the Nicaraguan government's White Paper, „Río San Juan de Nicaragua. Las Verdades que Costa Rica oculta”, p 8; source (19.05.2011): *www*.

⁴³ ICJ, Certain Activities carried out by Nicaragua in the Border Area, Costa Rica vs. Nicaragua (hereinafter: Costa Rica/Nicaragua 2010), prov. meas., 8 March 2011., para. 86.

⁴⁴ ICJ, Costa Rica/Nicaragua 2010, prov. meas., 8 March 2011, paras. 49-59.

⁴⁵ WILLIAMS, Adam – FONT, Alberto: Sandinista protesters block Isla Calero Visit, *ticotimes.net*, 11 April 2011; source (08.04.2011): *www*.

⁴⁶ See especially ICJ, LaGrand-case; and Avena and Other Mexican Nationals, Mexico vs. the United States of America, 31 March 2004.

⁴⁷ ICJ, Costa Rica/Nicaragua 2010, prov. meas., 8 March 2011, para. 84.

